

P R E D L O G

***PROGRAM ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI
ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI***

Jul 2023. godine

SADRŽAJ

I OSNOV DONOŠENJA PROGRAMA.....	3
II FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU PROGRAMA	6
III PROGRAM ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI	8
IV PRIHVATLJIVI PODNOSIOCI PRIJAVA	10
V PRIHVATLJIVOST PARTNERA I FORMIRANJE PARTNERSTVA	12
VI BROJ PRIJAVA PO PODNOSIOCU PRIJAVE	12
VII TRAJANJE PROJEKATA	12
VIII FINANSIJSKA ALOKACIJA I IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA	12
IX VRSTA I INTENZITET DRŽAVNE POMOĆI/POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI	13
X DVOSTRUKO FINANSIRANJE.....	14
XI PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA.....	14
XII NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA.....	15
XIII PRIHVATLJIVI TROŠKOVI PODNOSIOCA PRIJAVE.....	15
XIV NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI	16
XV POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA.....	17
XVI DOKUMENTACIJA ZA PRIJAVU	23
XVII INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI	24
XVIII NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJA.....	26
XIX OBJAŠNJENJE POJMOVA	27
XX PRILOZI	29
Prilog 1: Pravila za dodjelu pomoći male vrijednosti (<i>de minimis</i>).....	29
Prilog 2: Sadržaj prijavnog obrasca.....	31
Prilog 3: Izjava o povezanim licima.....	32
Prilog 4: Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti (<i>de minimis</i> pomoći).....	33

I OSNOV DONOŠENJA PROGRAMA

Unapređenje energetske efikasnosti predstavlja jedan od ključnih elemenata u procesu modernizacije industrije sa ciljem stvaranja održive i konkurentne ekonomije koja podstiče privredni rast i kreira nova radna mjesta. Industrijski sektor je odgovoran za približno jednu trećinu globalne finalne potrošnje energije i emisije ugljen-dioksida. Ekonomski isplative aktivnosti na unapređenju energetske efikasnosti, zasnovane na postojećim tehnološkim rješenjima, imaju potencijal da postignu do 30% smanjenja potrošnje energije u industrijskom sektoru na globalnom nivou. Ako u obzir uzmemo razvoj budućih tehnoloških inovacija, ovaj potencijal za uštedu energije se povećava na 60%.

Sa druge strane, važnu komponentu u kontekstu energetskih i klimatskih ciljeva predstavlja industrijska konkurentnost. Zeleni dogovor (*Green deal*) EU ukazuje na važnost obezbjeđenja konkurentnosti energetski intenzivnih industrija u procesu prelaska na održiviju ekonomiju.

Glavni izazovi u procesu unapređenja energetske efikasnosti u sektoru prerađivačke industrije predstavljaju zastarjele tehnologije i oprema u proizvodnom procesu, a što za posljedicu ima visok energetski intenzitet, visok nivo emisija GHG gasova, nisku stopu produktivnosti u industriji i nedovoljan nivo kvaliteta proizvoda. Takođe, fokus menadžmenta industrijskih preduzeća je najčešće na ulaganja koja obezbjeđuju povećanje obima proizvodnje ili kvalitet proizvoda, a ne i na unapređenje energetske efikasnosti, koja mora biti u većoj mjeri integrisana u poslovni proces. Razlog za to je najčešće nedostatak adekvatnog znanja i vještina unutar samih preduzeća prvenstveno za ocjenu energetskih karakteristika, a zatim i za identifikaciju, planiranje i implementaciju mjera i projekata energetske efikasnosti.

Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji iniciran je u okviru međuresorne saradnje¹ Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja (MNTR), Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma (MERT) i Ministarstva kapitalnih investicija (MKI) u cilju obezbjeđenja neophodne sinergije inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima pametne specijalizacije. Imajući u vidu značaj i ulogu Fonda za inovacije Crne Gore u sprovođenju programa i projekata iz domena Strategije pametne specijalizacije, kao i ostvarene rezultate u prethodnom periodu, resorna ministarstva su se saglasila da Fond bude implementaciono tijelo ovog programa. Svrha je da se realizacijom Programa mikro, malim i srednjim preduzećima (u daljem tekstu: MMSP) iz sektora prerađivačke industrije obezbijedi bespovratna podrška za investicije u unapređenje proizvodnog procesa.

Programom je predviđeno uspostavljanje finansijskih mehanizama za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koje će dovesti do poboljšanja energetske efikasnosti i povećanja upotrebe dostupnih obnovljivih izvora energije od strane preduzeća, a što će doprinijeti daljem razvoju zelene ekonomije. Jačanjem sinergije energetske efikasnosti, industrije i inovacija, kroz predmetni Program doprinosi se smanjenju potrošnje energije, smanjenju energetskog intenziteta, smanjenju emisija ugljen-dioksida, boljem korišćenju resursa, smanjenju troškova

¹ Međuresorna radna grupa formirana je u novembru 2022. godine.

proizvodnje, razvoju proizvoda i usluga sa većom dodatom vrijednošću, povećanju inovacionih kapaciteta preduzeća i kvaliteta proizvoda.

Realizacija programa podrške za unapređenje energetske efikasnosti u industriji i uspostavljanje finansijskog mehanizma za investicije u energetska efikasnost i povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije temelji se na strateškom okviru:

- Strategiji pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024², čiji je jedan od osnovnih principa podsticanje strukturnih promjena kroz modernizaciju postojećih industrija, omogućavanjem slabije razvijenim sektorima da uvedu tehnološku i komunikacijsku tehnologiju u poslovanje i na taj način razvijaju nova konkurentna područja poslovanja.
- Operativnom programu za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024³, Operativni cilj 4.5. Snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa S3;
- Industrijskoj politici Crne Gore 2019-2023⁴ i Akcionom planu za implementaciju Industrijske politike za 2023. godinu, Operativni cilj 2.3. Podsticanje investicija u modernizaciju prerađivačke industrije; i
- Energetskoj politici Crne Gore do 2030. godine⁵, kao i Strategiji razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine⁶.

U cilju procjene potreba MMSP iz sektora prerađivačke industrije za realizacijom programa i u svrhu izrade što efikasnijeg instrumenta podrške, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja u saradnji sa Privrednom komore Gore Gore, pripremili su i sprovedi istraživanje putem upitnika, kojim su identifikovane tipske mjere na uvođenju inovacija u funkciji energetske efikasnosti. Odziv privrednih subjekata bio je značajan – 56 popunjenih upitnika od oko 100 poslatih. Svi privredni subjekti su izrazili spremnost za ulaganje u neku od mjera, a najveće interesovanje su pokazali za: modernizaciju proizvodnog procesa kroz nabavku nove efikasne opreme i SMART/digitalnih tehnologija; optimizaciju proizvodnog procesa kroz nabavku mašina sa više operacija i ugradnju solarnog fotonaponskog sistema na krovu objekta (tabelarni pregled u nastavku).

² <https://s3.me/wp-content/uploads/2022/06/Strategija-pametne-specijalizacije-Crne-Gore-2019-2024-.pdf>

³ <https://s3.me/wp-content/uploads/2022/06/Operativni-pogram-za-implementaciju-strategije-pametne-specijalizacije-2021-2024-s-Akcionim-planom-2021-2022.pdf>

⁴ <https://www.gov.me/dokumenta/b6d2c966-ac8b-409a-bcf5-acdce90c36d9>

⁵ <https://www.gov.me/dokumenta/a720f4d0-c652-44e9-aeb9-811ea296be3a>

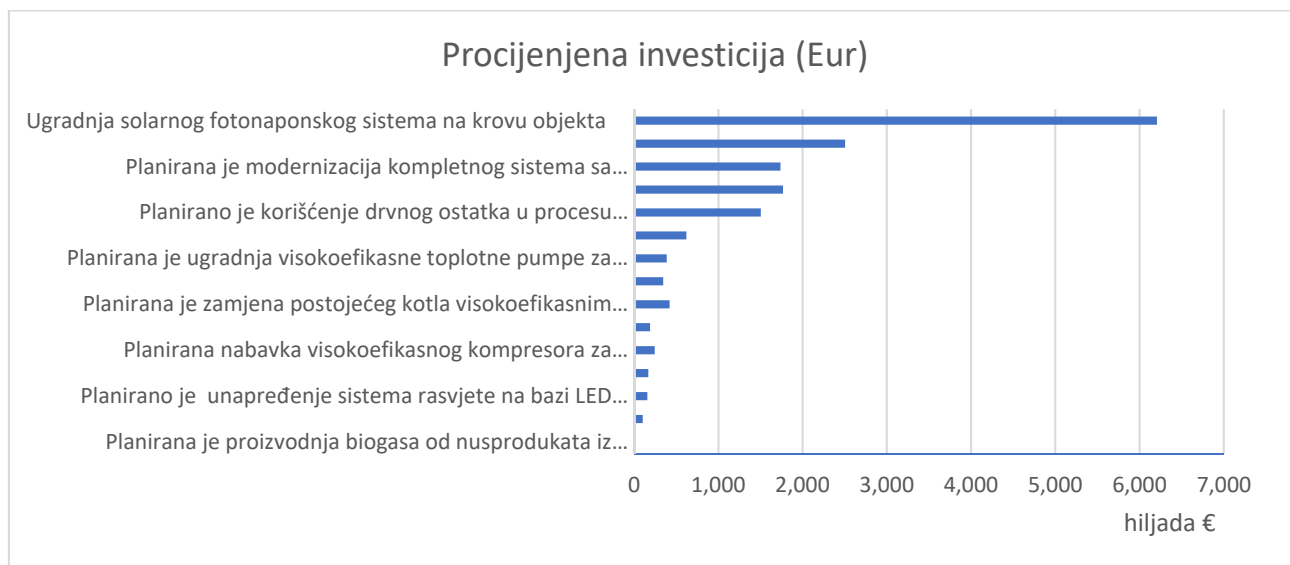
⁶ <https://www.gov.me/dokumenta/eac811f8-4b13-46ce-97c4-412b8d1ebb8a>

Tabela 1. Pregled rezultata istraživanja zainteresovanosti MMSP u sektoru prerađivačke industrije za uvođenje mjera energetske efikasnosti (EE)

Mjere energetske efikasnosti (EE)	Broj projekata
Modernizacija proizvodnog procesa kroz nabavku nove efikasne opreme i SMART/digitalnih tehnologija.	26
Optimizacija proizvodnog procesa kroz nabavku mašina sa više operacija	23
Ugradnja solarnog fotonaponskog sistema na krovu objekta	21
Planirano je postavljanje termoizolacije i zamjena prozora efikasnijim	13
Planirana je modernizacija sistema grijanja/hlađenja, kao i implementacija naprednog sistema upravljanja	13
Planirano je unapređenje sistema rasvjete na bazi LED tehnologije, kao i automatizacija sistema upravljanja.	12
Zamjena neefikasnih motora, uvođenje frekventne regulacije i unapređenje sistema upravljanja.	12
Planirana nabavka visokoefikasnog kompresora za pripremu vazduha pod pritiskom	11
Planirana je ugradnja visokoefikasne toplotne pumpe za obezbjeđenje energije za proizvodni proces.	10
Predložena je ugradnja solarnih kolektora za zagrijavanje vode	8
Planirana je zamjena postojećeg kotla visokoefikasnim kotlom i implementacija naprednog sistema upravljanja	7
Planirana je modernizacija kompletnog sistema sa „prirodnim“ rashladnim sredstvom	7
Planirana je ugradnja toplotnih pumpi sa visokim stepenom efikasnosti koje će koristiti geotermalnu energiju	5
Planirano je korišćenje drvnog ostatka u procesu proizvodnje za proizvodnju toplotne energije	2
Planirana je proizvodnja biogasa od nusprodukata iz procesa proizvodnje	0

Sa druge strane, posmatrajući procijenjena ulaganja, najveće interesovanje privrednih subjekata se odnosi na iste tri mjere, s tim da najveće finansijsko učešće ima mjera ugradnje solarnog fotonaponskog sistema na krovu objekta. Ukupna procijenjena vrijednost investicija kod 56 anketiranih preduzeća je 16,3 mil. €, što je jasan pokazatelj opravdanosti realizacije Programa. Prosječna investicija u opremu, zavisno od tipa mjere energetske efikasnosti, iznosi od 15.000,00 € do 250.000,00 €, što je uzeto u obzir prilikom utvrđivanja graničnih vrijednosti podrške, a vodeći računa da su privredni subjekti često zainteresovani za realizaciju više od jedne mjere energetske efikasnosti.

Grafik 1: Procjena investicija iz rezultata istraživanja zainteresovanosti MMSP u sektoru prerađivačke industrije za uvođenje mjera energetske efikasnosti (EE)

Priprema programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji podržana je kroz IPA projekat „Jačanje kapaciteta za podršku primjeni Strategije pametne specijalizacije“(TASIS3).⁷

II FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Realizacija programa podržana je kroz **nacionalni budžet**: Org. kod 40901–Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Program 15 030 Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 007 Programski okvir za unapređenje konkurentnosti industrije i sveukupnog regionalnog razvoja, Aktivnost 15 030 007 001 Program za razvoj i unapređenje prerađivačke industrije, 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 1.000.000,00 €.

Takođe, za namjene Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji predviđena je mogućnost za realizaciju dodatnih 1.500.000,00 €⁸ u okviru **Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize**. Međutim, način povlačenja ovih sredstava još uvijek nije precizno definisan i biće naknadno utvrđen, nakon sprovođenja neophodnih procedura, a po Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-011/23-1628/2 od 06. aprila 2023. godine i u skladu sa Predlogom zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu koji je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 18. maja 2023. godine.

⁷ Projekat se sprovodi u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA II. Opšti cilj projekta je podrška uspostavljanju funkcionalnog inovacionog eko-sistema zasnovanog na S3 konceptu kroz izgradnju institucionalnih kapaciteta i unapređenje inovacionih kapaciteta crnogorskih MMSP.

⁸ Napomena: Finansijski sporazum između Evropske unije i Crne Gore potpisan je na dan 8. mart 2023. godine, čime je zvanično počelo sprovođenje paketa energetske podrške EU Crnoj Gori (Godišnji Akcioni plan za Paket energetske podrške Zapadnom Balkanu za Crnu Goru u 2023. godini i Informacija u vezi sa dodjeljivanjem direktne budžetske podrške Evropske komisije Crnoj Gori od 19.01.2023.). Realizacija EU sredstava vršiče se u skladu sa dinamikom utvrđenom u ovom sporazumu i uz poštovanje pravila komunikacije i vidljivosti.

Imajući u vidu gore navedeno, pilot faza Programa biće finansirana isključivo iz sredstava nacionalnog budžeta, dok bi naknadno omogućavanje pristupa dodatnim sredstvima stvorilo uslove za realizaciju druge faze ovog programa.

Napomena: Nakon usvajanja Programa od strane Vlade Crne Gore, a na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore o usvajanju Programa i posebnog sporazuma o saradnji tri resora sa Fondom za inovacije Crne Gore, sredstva će se posebnim Rješenjem prenijeti Fondu za inovacije Crne Gore, za potrebe realizacije programa.

Realizacija Programa podrazumijeva:

1. Bespovratna sredstva za Korisnike Programa (grant);
2. Operativnu podršku Fondu za inovacije Crne Gore u implementaciji Programa (bruto zaradu za 1 projektnog asistenta i za 1 stručno lice za nabavke);⁹
3. Unapređenje operativnog sistema Fonda za inovacije Crne Gore, u svrhu prilagođavanja potrebama Programa (nabavka usluge);
4. Rad Komisije za evaluaciju projektnih prijava (naknada za rad);
5. Ekspertsku podršku za izradu studija opravdanosti odabranih koncepata nakon prve faze izbora (naknada za rad); i
6. Monitoring namjenske potrošnje sredstava od strane Korisnika (naknada za angažovanje stručnog lica za provjeru na licu mjesta).

Realizacija aktivnosti 2-6 iznosiće maksimalno do 10% ukupnog budžeta Programa¹⁰.

U slučaju da sredstva iz nacionalnog budžeta ne budu ugovorena u cjelosti, Fond za inovacije Crne Gore će, uz saglasnost Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Osnivača - Vlade Crne Gore, utvrditi prenamjenu i/ili preusmjeravanje preostalih sredstava za druge programske aktivnosti.

⁹ Napomena: U toku su pregovori za ostvarivanje dodatne tehničke podrške implementaciji Programa iz drugih izvora.

¹⁰ Sredstva koja se ne utroše za realizaciju aktivnosti 2-6 preusmjeriće se na bespovratna sredstva (grant) za korisnike programa.

III PROGRAM ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI

Svrha programa:

- a) Ulaganje u inovativna rješenja i nove tehnologije doprinijeće unapređenju energetske efikasnosti MMSP u prerađivačkoj industriji,
- b) Ulaganje u inovativna rješenja i nove tehnologije doprinijeće povećanju upotrebe dostupnih obnovljivih izvora energije MMSP u prerađivačkoj industriji.

Ciljevi programa

Projekti moraju rezultirati značajnim unapređenjem energetske efikasnosti i/ili uvođenjem obnovljivih izvora energije (OIE) od strane MMSP. Projekti podržani kroz ovaj program moraju da doprinose glavnom i specifičnim ciljevima programa.

Glavni cilj programa je povećanje energetske efikasnosti i/ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija.

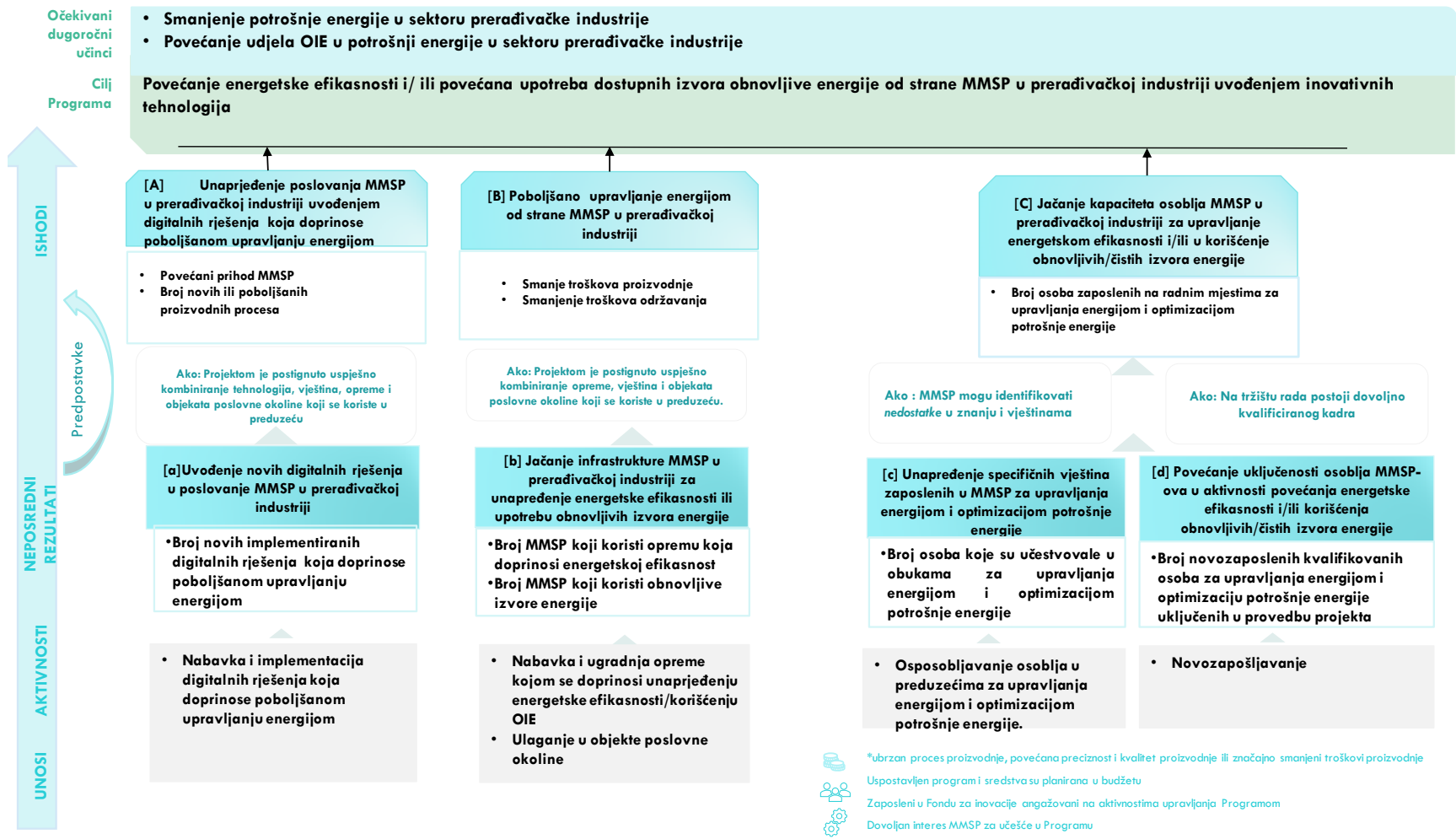
Specifični ciljevi, odnosno ishodi/učinci koji se očekuju tri godine nakon završetka sprovođenja projekata su sljedeći:

- a) Unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja, koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;
- b) Poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji; i
- c) Jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetskom efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije.

Rezultati koji se očekuju odmah nakon završetka sprovođenja projekata su sljedeći:

- a) Uvođenje novih digitalnih rješenja u poslovanje MMSP u prerađivačkoj industriji koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;
- b) Jačanje infrastrukture MMSP u prerađivačkoj industriji za unapređenje energetske efikasnosti ili upotrebu obnovljivih izvora energije;
- c) Unapređenje specifičnih vještina zaposlenih u MMSP u prerađivačkoj industriji koje se odnose na upravljanje energijom i optimizaciju potrošnje energije; i
- d) Povećanje uključenosti osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji u aktivnosti povećanja energetske efikasnosti i/ili korišćenja obnovljivih/čistih izvora energije.

Za potrebe izrade ovog programa urađena je **Teorija promjene**. Riječ je o metodologiji planiranja koja opisuje kako su zamišljeni procesi promjene u Programu odnosno prikazuje odnose i korake između programskih aktivnosti, prelaznih rezultata te ishoda i učinaka, dok istovremeno navodi kontekst i indikatore kojima će se mjeriti neposredni rezultati, ishodi i dugoročni učinci.

IV PRIHVATLJIVI PODNOSIOCI PRIJAVA

Pravo učešća u Programu imaju MMSP čija je pretežna djelatnost registrovana u sektoru prerađivačke industrije (sektor C, osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćene)¹¹ u Centralnom registru privrednih subjekata najkasnije do 31.12.2021. godine, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore”, br. 065/20, 146/21), Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list Crne Gore”, br. 027/10, 034/11, 016/14) i koja:

- Posluju 100% u privatnom vlasništvu i imaju sjedište na teritoriji Crne Gore;
- Imaju pozitivan finansijski iskaz (Bilans uspjeha) za prethodnu finansijsku godinu¹²;
- Redovno izvršavaju obaveze plaćanja poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost, odnosno redovno izmiruju reprogramirane poreske obaveze, shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 145/21), Uredbi o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 57/18), Uredbi o uslovima za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 027/20, 050/20) i Uredbi o uslovima za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 015/21), zaključno sa prethodnim mjesecom u odnosu na mjesec predaje prijave, odnosno u skladu sa važećim poreskim propisima;
- U slučaju da privredno društvo i osnivači društva imaju učešće veće od 20% u vlasničkoj strukturi drugog privrednog subjekta (povezana lica u smislu Zakona o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore”, br. 065/20 i 146/21¹³)), ne mogu da se prijave oba privredna društva;
- Da u kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i da se osnivač i/ili odgovorno lice u pravnom licu ne nalazi u kaznenoj evidenciji za prekršaje iz oblasti privrednog kriminala; i
- Nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći.

U smislu implementacije ovog programa, MMSP se svrstavaju u kategorije prema uslovima iz Regulative GBER¹⁴:

Tabela 2: Definicija mikro, malih i srednjih preduzeća

Kategorija preduzeća	Broj zaposlenih	Promet/ Poslovni prihod	ili	Ukupna aktiva
Srednje	< 250	≤ € 50 miliona		≤ € 43 miliona
Malo	< 50	≤ € 10 miliona		≤ € 10 miliona
Mikro	< 10	≤ € 2 miliona		≤ € 2 miliona

¹¹ U skladu sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti (“Službeni list Crne Gore”, br. 018/11, 152/22)

¹² Imaju predate zvanične finansijske iskaze za 2022. godinu, u zakonski predviđenom roku ili im je Rješenjem Uprave prihoda i carina odobren produžetak roka za predaju finansijskih iskaza.

¹³ Zakon o privrednim društvima (“Službeni list Crne Gore”, broj 65/20, i 146/21, član 32);

¹⁴ Prilog I. Član 2, Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći usklađenim sa unutrašnjim tržištem u primjeni članova 107. i 108. Ugovora (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=EN>)

Po Klasifikaciji djelatnosti 2010 (KD 2010) Zavoda za statistiku Crne Gore (u skladu sa Zakonom o Klasifikaciji djelatnosti („Službeni list Crne Gore”, br. 018/11, 152/22)), **pravo učešća u Programu imaju privredni subjekti (MMSP) koji posluju u sljedećim oblastima prerađivačke industrije-C sektor (osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćene):**

- Sektor C – Prerađivačka industrija: Proizvodnja prehrambenih proizvoda, Proizvodnja pića (osim alkoholnih pića), Proizvodnja tekstila (osim sintetičkih vlakana¹⁵, Proizvodnja odjevnih predmeta, Proizvodnja kože i predmeta od kože, Prerada drveta i proizvodi od drveta, plute, slame i pruća, osim namještaja, Proizvodnja papira i proizvoda od papira, Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa, Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda, Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata, Proizvodnja proizvoda od gume i plastike, Proizvodnja proizvoda od ostalih nemetalnih minerala, Proizvodnja osnovnih metala (osim čelika), Proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina i uređaja, Proizvodnja kompjutera, elektronskih i optičkih proizvoda, Proizvodnja električne opreme, Proizvodnja mašina i opreme na drugom mjestu nepomenute, Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica, Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava, Proizvodnja namještaja, Popravka i montaža mašina i opreme, Ostale prerađivačke djelatnosti.

Programom nijesu obuhvaćene sljedeće djelatnosti: primarna poljoprivredna proizvodnja; proizvodnja čelika, sintetičkih vlakana i vađenje uglja; brodogradnja; proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda; proizvodnja i prodaja vojne opreme ili usluga; trgovina (maloprodaja i veleprodaja); građevinarstvo; ugostiteljski objekti koji isključivo pružaju usluge točenja pića; djelatnosti izdavanja novina i drugih povremenih izdanja, djelatnosti proizvodnje i emitovanja radijskog i televizijskog programa, djelatnosti novinskih agencija, kao i uslužnih djelatnosti agencija za marketing i odnosa s javnošću; benzinske pumpe; saobraćaj; prodajni auto saloni; bankarstvo i osiguranje; trgovina valutama i hartijama od vrijednosti; kupovina udjela u drugim društvima, akcijama i ostalih vrijednosnih papira; učešće u projektima kojima se krše međunarodno priznata prava radnika uključujući bezbjednost na radu, pravila i procedure u Crnoj Gori; proizvodnja i promet bilo kojih proizvoda ili aktivnosti koje se smatraju nezakonite ili štetne po okolinu i opasne za ljudsko zdravlje ili djelatnosti koje se domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama smatraju zabranjenim; igre na sreću; proizvodnja duvanskih proizvoda; destilovana alkoholna pića; nemoralne i nelegalne aktivnosti.

¹⁵ Sektor sintetičkih vlakana podrazumijeva: istiskivanje odnosno sastavljanje svih generičkih vrsta vlakana i prediva od poliesterske, poliamidne, akrilne ili polipropilenske osnove, bez obzira na njihovo krajnje korišćenje.

V PRIHVATLJIVOST PARTNERA I FORMIRANJE PARTNERSTVA

Podnosioci moraju djelovati pojedinačno. Partnerske organizacije i partnerstvo bilo koje vrste nisu prihvatljivi.

VI BROJ PRIJAVA PO PODNOSIOCU PRIJAVE

Privredni subjekti mogu podnijeti najviše jednu prijavu, s tim da Podnosilac prijave i sa njim povezano lice ne mogu istovremeno biti korisnici i dobavljači opreme/izvođači radova i/ili izvođači obuke.

VII TRAJANJE PROJEKATA

Period realizacije odabranih projekata je najmanje 6, a najviše 24 mjeseca.

VIII FINANSIJSKA ALOKACIJA I IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Ukupna vrijednost pojedinačne investicije uključuje:

- bespovratna sredstva koja će biti dodijeljena pojedinačnom projektu od strane Fonda za inovacije Crne Gore za dio prihvatljivih troškova investicije, i
- sredstva Podnosioca prijave za sufinansiranje ostatka vrijednosti projekta.

i. Iznosi bespovratnih sredstava

Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava, koji se može dodijeliti po Podnosiocu prijave iznosi:

- najniži iznos 80.000,00 €,
- najviši iznos 200.000,00 €.

Iz bespovratnih sredstava se mogu finansirati prihvatljive aktivnosti i troškovi projekta do iznosa od 80% ukupne vrijednosti projekta.

ii. Sufinansiranje od strane Podnosioca prijave

Podnosilac prijave se obavezuje da će obezbijediti preostali dio sredstava za sufinansiranje projekta. Sufinansiranje može biti iz sopstvenih izvora ili obezbjeđenjem finansiranja na drugi način. Kao udio sopstvenog sufinansiranja, Podnosilac prijave ne može koristiti bespovratna sredstva iz javnih izvora, odnosno iz državnog budžeta i sredstava Evropske unije i drugih međunarodnih izvora finansiranja.

Iz sredstava sufinansiranja od strane Podnosioca prijave mogu se finansirati sve prihvatljive aktivnosti i troškovi koji su sa njima povezani.

IX VRSTA I INTENZITET DRŽAVNE POMOĆI/POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI

Bespovratna sredstva koja se dodjeljuju MMSP u okviru ovog Programa predstavljaju pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u smislu Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore”, br. 012/18). Pomoć male vrijednosti za aktivnosti u okviru ovog Programa se dodjeljuje prema pravilima za dodjelu pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) u smislu Uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. o primjeni članova 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoć¹⁶ i Uredbe Komisije (EU) 2020/972 od 2. jula 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1407/2013 u pogledu njenog produžetka i o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u pogledu njenog produžetka i odgovarajućih izmjena¹⁷ (u daljem tekstu: *de minimis* Uredba), koja se u Crnoj Gori primjenjuje shodno Pravilniku o listi pravila o državnoj pomoći – Prilog 7¹⁸.

Gornja granica pomoći male vrijednosti koja se može dodijeliti jednom privrednom društvu, odnosno mikro, malim i srednjim preduzećima u okviru ovog Programa, u skladu sa članom 3 stavom 2 *de minimis* Uredbe ne smije preći 200.000,00 € tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine.

Navedene gornje granice od 200.000,00 €, odnosno 100.000,00 €, se primjenjuju po jednom privrednom društvu bez obzira na oblik *de minimis* pomoći ili na cilj koji se namjerava postići, kao i nezavisno od toga da li se pomoć koja se dodjeljuje finansira u potpunosti ili djelimično iz sredstava koja su porijeklom iz Evropske unije ili iz Crne Gore.

Za potrebe gornjih granica, utvrđenih članom 3 stavom 2 *de minimis* Uredbe, pomoć se izražava kao bespovratna novčana sredstva. Svi iznosi koji se primjenjuju su bruto iznosi tj. iznosi prije odbijanja poreza i drugih naknada. Pomoć koja se isplaćuje u više rata, diskontuje se na vrijednost pomoći u trenutku njene dodjele. Kamatna stopa koja se primjenjuje pri diskontovanju je diskontna kamatna stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele *de minimis* pomoći.

Ako bi se dodjelom nove *de minimis* pomoći mogla preći odgovarajuća gornja granica *de minimis* pomoći, ni jedna od tih novih pomoći ne može se dodijeliti na osnovu ovog Programa.

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) iz ovog Programa smatra se dodijeljenom na dan donošenja odluke o dodjeli pomoći male vrijednosti od strane Fonda za inovacije Crne Gore nezavisno od datuma isplate *de minimis* pomoći privrednom društvu.

Više informacija o Pravilima za dodjelu pomoći male vrijednosti nalaze se u Prilogu 1.

¹⁶ SL L 352/1, 24.12.2013.

¹⁷ SL L 215/3, 7.7.2020.

¹⁸ Sl. list CG br. 35/14, 2d/15, 38/15, 20/16, 33/2020, 38/2020, 53/2020, 98/2020, 139/2020, 44/2021, 107/2021, 131/2021, 15/2022 i 55/2022.

X DVOSTRUKO FINANSIRANJE

Načelo zabrane dvostrukog finansiranja podrazumijeva da treba izbjegavati dvostruko finansiranje istih troškova iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, te drugih davalaca državne pomoći.

Podnosioci ne smiju tražiti niti biti korisnici sredstava iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, te drugih davalaca državne pomoći za troškove koji će im biti nadoknađeni u okviru prijavljenog projekta i za finansiranje odabranog projekta.

Ukoliko je Podnosilac konkurisao za sredstva od drugih davalaca državne pomoći za iste opravdane troškove, potrebno je da dostavi izjavu u kojoj se navodi iznos i status ove podrške.

XI PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA

Predmet Programa je podrška za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koja imaju za cilj povećanje energetske efikasnosti i povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih/čistih izvora, sa posebnim akcentom na uvođenje pametnih/digitalnih rješenja koja doprinose kvalitetnijoj automatizaciji i kontroli tehničkih sistema i proizvodne opreme i boljem upravljanju energijom.

Sredstva opredijeljena Programom koriste se za pokrivanje dijela opravdanih troškova projekta, a koji mora uključivati realizaciju aktivnosti iz sve tri komponente:

1. Nabavku i ugradnju opreme kojom se doprinosi unapređenju energetske efikasnosti i/ili korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije, a što uključuje:
 - Tehničke sisteme kojima se obezbjeđuju uslovi toplotnog i svjetlosnog komfora u objektu neophodni za proces proizvodnje (npr. sistemi grijanja/hlađenja, priprema tople vode, osvjtljenje), kao i energija potrebna za proces proizvodnje (postrojenja za komprimovani vazduh, postrojenja za proizvodnju toplotne/rashladne energije, postrojenja za proizvodnju električne energije¹⁹) i/ili
 - Proizvodne mašine, odnosno sredstva za proizvodnju i obradu, namijenjena za profesionalnu upotrebu i u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta, neophodna za realizaciju procesa proizvodnje;
2. Implementaciju pametnih/digitalnih rješenja sa ciljem efikasnijeg korišćenja energije kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina u procesu proizvodnje i tehničkih sistema; i
3. Odgovarajuće jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije i/ili uvođenje standarda za upravljanje energijom EN ISO 50001.

¹⁹ Napomena: Kroz ovaj program se ne može finansirati ugradnja fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije kao posebna mjera, već samo u kombinaciji sa ostalim komponentama.

XII NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA

Sredstva opredjeljena programom NE mogu se koristiti za:

- nabavku polovne opreme;
- nabavku putničkih, teretnih i komercijalnih vozila;
- iznajmljivanje opreme, alata i materijala; i
- podizanje gotovine sa projektnog računa.

Neprihvatljive su i sve druge aktivnosti koje nijesu navedene u tački XI Programa.

XIII PRIHVATLJIVI TROŠKOVI PODNOSIOCA PRIJAVE

Prihvatljivi troškovi Podnosioca prijave su:

Direktni troškovi

1. Troškovi plata (bruto 2) novozaposlenih koji će raditi na sprovođenju projekta i biti angažovani po osnovu ugovora o radu na puno radno vrijeme.

Prihvatljiv trošak u Programu su bruto plate novozaposlenih stručnih lica kod Korisnika Programa koje se angažuju isključivo za rad na sprovođenju projekta i na poslovima upravljanja energijom.

Godišnji bruto iznosi troškova plata izračunavaju se:

- a) za novozaposlena lica godišnji bruto iznosi plata izračunavaju se na osnovu dokumentovanih podataka o visini plate drugog zaposlenog lica raspoređenog na isto ili slično radno mjesto, a koji se odnose na posljednja 3 mjeseca koji prethode implementaciji projekta;
 - b) isključivo u slučaju kada kod Korisnika Programa nijedno od zaposlenih lica nije raspoređeno na isto ili slično radno mjesto koje bi odgovaralo radnom mjestu novozaposlenog lica, tada se za novozaposlene osobe godišnji bruto iznosi troškova plata izračunavaju prema relevantnim internim aktima Podnosioca prijave ili dogovorom, a u skladu sa složenošću posla i opisom radnog mjesta.
2. Troškovi nabavke i ugradnje opreme i troškovi implementacije pametnih/digitalnih rješenja za potrebe realizacije projekta, a u skladu sa uslovima iz tačke XI Programa.
Podnosilac prijave treba voditi računa o tome da je ta oprema zaista neophodna za realizaciju projekta i dokazati da se bez te opreme projekat ne bi mogao sprovesti.
 3. Troškovi adaptacije ili rekonstrukcije prostora u cilju obezbjeđenja odgovarajućih uslova za opremu nabavljenu u okviru projekta, npr. prostor proizvodnog pogona, tehnička prostorija za ugradnju novog sistema grijanja i dr. Troškovi adaptacije ili rekonstrukcije prostora ne mogu preći 30% ukupne vrijednosti projekta.
 4. Troškovi konsultantskih usluga na pripremi tehničke dokumentacije neophodne za rekonstrukciju prostora u svrhu realizacije projekta, kao npr. izrada glavnog projekta, revizija projektne dokumentacije i nadzor.

5. Troškovi redovnog servisa i održavanja opreme nabavljene u sklopu realizacije projekta, u toku trajanja Programa, a koji nijesu obuhvaćeni garancijom.
6. Troškovi osposobljavanja zaposlenih lica kod Korisnika Programa na poslovima upravljanja energijom. Troškovi osposobljavanja mogu da uključuju troškove učešća zaposlenog lica na obukama (putovanja, dnevnice i kotizacija).
7. Porez na dodatnu vrijednost (PDV) samo ukoliko Korisnik Programa iz bilo kog razloga ne može zatražiti povraćaj PDV-a.

Indirektni troškovi

Indirektni troškovi nastali kao posljedica sprovođenja projekta kod Podnosioca prijave izračunavaju se po fiksnoj stopi do visine od 7% iznosa ukupne vrijednosti prihvatljivih direktnih troškova projekta.

Indirektni troškovi nastali sprovođenjem projekta se ne pravdaju i uključuju na primjer:

- troškove održavanja prostora (zakonom propisani periodični pregledi, zamjenu utrošenih materijala i elemenata, periodične i vanredne radove i popravke);
- režijske troškove koji uključuju grijanje/hlađenje, struju, vodu, odvoz otpada;
- troškovi koji su u vezi sa nabavkom opreme kao što su: carinski i administrativni troškovi, troškovi špedicije, skladištenja i manipulacije i dr; i
- troškove sitnog inventara.

XIV NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi:

- Dugovi i troškovi otplate duga;
- Naknade za gubitke, dugove ili potencijalne buduće obaveze;
- Porez na dodatnu vrijednost (PDV) za koji je moguće zatražiti povraćaj;
- Troškovi koje je korisnik prijavio, a finansirani su u okviru druge akcije ili programa koji dobija bespovratna sredstva iz drugih javnih izvora finansiranja (nacionalni budžet, EU ili međunarodni izvori finansiranja);
- Troškovi kupovine zemljišta ili objekata i troškovi zakupa;
- Troškovi sudskih i vansudskih sporova;
- Gubici od razmjene valuta, naknade i kazne;
- Troškovi reprezentacije;
- Troškove reklamiranja;
- Troškovi osiguranja opreme nabavljene kroz projekat;
- Troškovi za otvaranje, zatvaranje i vođenje računa;
- Krediti trećim licima;
- Troškovi plaćanja zaostalih obaveza (kamata, naknada, troškova obrade kredita, rata za otplatu kredita, poreza, taksi i dr.);

- Ostali bankarski troškovi, komisiona plaćanja i slični troškovi koji se odnose na sprovođenje ugovora, plaćanje provizija;
- Nefinansijska ulaganja;
- Troškovi nastali prije potpisivanja Ugovora o grantu; i
- Svi drugi troškovi koji nijesu u kategoriji prihvatljivih troškova iz tačke XIII.

XV POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA

1. Procedura prijave

Fond za inovacije Crne Gore će raspisati Javni poziv za učešće privrednih subjekata u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, za dodjelu granta.

Javni poziv se sprovodi kao otvoreni postupak i odnosi se na privredne subjekte (MMSP) iz sektora C – Prerađivačka industrija (osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćeni), koji su registrovani u Centralnom registru privrednih subjekata najkasnije do 31.12.2021. godine, sa jasno utvrđenim rokom za dostavljanje prijava.

Da bi se prijavio na Javni poziv, Podnosilac prijave prvo mora da se registruje na portal Fonda za inovacije Crne Gore putem linka www.programifonda.me²⁰. Zahtjev za registraciju naloga se automatski odobrava, nakon čega Podnosilac prijave dobija potrebne akreditivne putem maila. Nakon registracije, Podnosilac prijave može podnijeti svoju Prijavu direktno na portalu.

Nakon izbora programa, Podnosilac prijave pristupa popunjavanju elektronskih obrazaca koji čine dio obavezne dokumentacije za Program:

1. Prijavni obrazac, koji sadrži Izjavu podnosioca o prihvatanju uslova Programa i Koncept projekta (sadržaj prijavnog obrasca propisan je u Prilogu 2).

U procesu podnošenja prijave Podnosilac prilaže i obavezne dokaze tražene tačkom XVI.

U postupku razmatranja prijava sprovode se sljedeći koraci:

1. Administrativna provjera projektnih prijedloga;
2. Evaluacija projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume izbora (dva kruga); i
3. Donošenje Odluke o prihvatanju/odbijanju projekta za sufinansiranje.

²⁰ Napomena: Vođeni iskustvom sajber napada, te tehničkih poteškoća koje je isti izazvao u funkcionisanju portala Fonda, ali i cjelokupne Vladine infrastrukture, u slučaju da isti ne bude operativan za potrebe realizacije ovog programa, Fond za inovacije Crne Gore će u Javnom pozivu informisati potencijalne korisnike o alternativnom načinu registracije i prijave za Program.

2. Razmatranje podnešenih prijava

i. Administrativna provjera

Fond za inovacije Crne Gore vrši provjeru primljenih prijava u odnosu na administrativne kriterijume utvrđene ovim programom.

Ukoliko prijava ne ispunjava sve administrativne kriterijume navedene u ovom programu i Javnom pozivu, ista ne ulazi u dalji postupak razmatranja. Za podnosiocima prijava koji nijesu zadovoljili administrativne kriterijume donosi se Odluka o odbijanju prijave na Javni poziv.

Administrativni kriterijumi:

- a) Podnosilac prijave je podnio jednu prijavu;
- b) Podnešena je sva tražena dokumentacija iz tačke XVI;
- c) Sadržaj prijave je ispunjen na Programom utvrđenim obrascima;
- d) Prijava je podnešena u elektronskom obliku na portalu Fonda za inovacije Crne Gore u roku navedenom u Javnom pozivu²¹;
- e) Podnosilac prijave je upisan u Centralni registar privrednih subjekata Crne Gore (CRPS), a čija je pretežna djelatnost registrovana u oblasti prerađivačke industrije (sektor C, osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćene), najkasnije do 31.12.2021. godine;
- f) Podnosilac prijave ima pozitivan finansijski iskaz (Bilans uspjeha) za prethodnu finansijsku godinu (2022. godinu);
- g) Podnosilac prijave je izmirio finansijske obaveze u dijelu poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost ili redovno izmiruje obaveze u reprogramu, zaključno sa prethodnim mjesecom u odnosu na mjesec predaje prijave, odnosno u skladu sa važećim poreskim propisima;
- h) U slučaju da privredno društvo i osnivači društva imaju učešće veće od 20% u vlasničkoj strukturi drugog privrednog subjekta (povezana lica u smislu Zakona o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore”, br. 065/20 i 146/21)), prijava je podnešena od strane jednog privrednog društva²²;
- i) U kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i osnivač i/ili odgovorno lice u pravnom licu se ne nalazi u kaznenoj evidenciji za prekršaje iz oblasti privrednog kriminala;
- j) Koncept projekta je u skladu s prihvatljivim aktivnostima ovog Programa (kako su navedene u tački XI).

Prijave koje su zadovoljile administrativne kriterijume ulaze u postupak evaluacije u odnosu na kriterijume izbora, a koji se sprovodi u dva kruga.

²¹ U slučaju tehničke nefunkcionalnosti portala Fonda za inovacije Crne Gore, u Javnom pozivu ili tokom trajanja poziva će Korisnicima biti jasno predstavljen alternativni način dostavljanja prijave.

²² U slučaju da se prijave dva povezana privredna društva, razmatraće se prijava koja je prva podnešena kod Fonda za inovacije Crne Gore.

ii. Evaluacija projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume izbora (dva kruga)

Fond za inovacije Crne Gore svaku projektnu prijavu (koncept projekta) koja je zadovoljila administrativne kriterijume dostavlja Komisiji za evaluaciju projektnih prijava, koju čine 3 člana, a koju formira Fond za inovacije Crne Gore. Zadatak Komisije je sprovođenje evaluacije prijava u dva kruga i dostavljanje prijedloga konačne rang liste projekata za sufinansiranje.

U prvom krugu evaluacije Komisija ocjenjuje dostavljene koncepte projekta prema utvrđenim kriterijuma izbora.

Kriterijumi izbora koncepta za prvi krug evaluacije su:

1. Konceptom su identifikovani problemi koje projekat rješava i opisani su očekivani efekti?
 - a) *Podnosilac prijave je izuzetno dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu*
 - b) *Podnosilac prijave je vrlo dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu*
 - c) *Podnosilac prijave je dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu*
 - d) *Podnosilac prijave nije dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu,*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

2. Konceptom projekta su prepoznate potrebe za jačanjem kapaciteta Podnosioca prijave u dijelu upravljanja energijom?
 - a) *Podnosilac prijave je izuzetno dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
 - b) *Podnosilac prijave je vrlo dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
 - c) *Podnosilac prijave je dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
 - d) *Podnosilac prijave nije sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

Komisija ocjenjuje pojedinačne aspekte koji su obuhvaćeni evaluacionim kriterijumima, a svaki aspekt ocjenjuje na skali od pet brojeva, od 1 do 5, a na kraju se izvlači prosječna ocjena. Od Komisije se očekuje da uz svaku ocjenu dostavi i komentar kako bi se podnosiocima prijave dostavila jasna povratna informacija.

Konačna ocjena za prvi krug evaluacije formira se primjenom sljedeće formule:

$$K1 = (0,5I + 0,5II)$$

gdje su *I* i *II* srednje ocjene Komisije (izračunavaju se kao aritmetička sredina za svaki kriterijum i kao aritmetička sredina za sve kriterijume zajedno), a *K1* je konačna ocjena prvog kruga evaluacije. Konačna ocjena za prvi krug (*K1*) evaluacije izračunava se zaokruživanjem na 2 decimale.

Koncepti projekata koji su u prvom krugu ocijenjeni ocjenom koja zadovoljava **minimalni prag za dalje razmatranje (3,50)** uzimaju se u obzir u daljem postupku.

Na osnovu sprovedenog prvog kruga evaluacije, Fond za inovacije Crne Gore priprema Rang listu potencijalnih korisnika Programa, a na osnovu rezultata evaluacije.

U cilju sagledavanja mogućnosti za unapređenje energetske efikasnosti i/ili proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije u proizvodnim objektima, Fond za inovacije Crne Gore će obezbijediti izradu studija opravdanosti za projekte podnosilaca prijave koji zadovoljavaju minimalni prag. Za izradu navedenih studija biće angažovani nezavisni Tehnički konsultanti.

Na osnovu pripremljenih studija opravdanosti, podnosioci prijave pripremaju kompletne projektne prijave i dostavljaju ih Fondu za inovacije Crne Gore, koji ih prosleđuje Komisiji.

Komisija vrši evaluaciju kompletnih projektnih prijava i predlaže projekte koji će biti podržani u okviru Programa, a na osnovu utvrđenih kriterijuma izbora (za drugi krug evaluacije). Na osnovu zajedničkih ocjena Komisije formira se rang lista projekata za sufinansiranje, nakon koje Izvršni direktor donosi odluku o finansiranju za svaki pojedinačni projektni prijedlog.

Kriterijumi izbora za drugi krug evaluacije kompletne projektne prijave su:

1. Da li je predloženo tehničko rješenje sveobuhvatno i izvodljivo?
 - a) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta su izuzetno dobro sagledani;*
 - b) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta su vrlo dobro sagledani;*
 - c) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta su dobro sagledani;*
 - d) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta nijesu dobro sagledani;*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

2. Da li su ispunjeni svi uslovi za uspješnu realizaciju projekta u predviđenim rokovima?
 - a) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je izuzetno nizak;*
 - b) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je vrlo nizak;*
 - c) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je nizak;*
 - d) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je značajan;*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

3. Da li korisnik programa ima jasan plan za jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom?
 - a) *Korisnik programa je izuzetno dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - b) *Korisnik programa je vrlo dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - c) *Korisnik programa je dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - d) *Korisnik programa nije sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

4. Koliko je očekivano smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju kao rezultat realizovane investicije?
 - a) *Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je preko 50% (izuzetno);*
 - b) *Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je između 30 i 50% (odlično);*
 - c) *Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je između 15 i 30% (vrlo dobro);*
 - d) *Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je između 5 i 15% (dobro);*
 - e) *Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je manje od 5% (prihvatljivo).*

5. Koliki je stepen inovativnosti primijenjene tehnologije u odnosu na tehnologije dostupne na tržištu?
 - a) *Stepen inovativnosti primijenjene tehnologije je izuzetan;*
 - b) *Stepen inovativnosti primijenjene tehnologije je vrlo dobar;*
 - c) *Stepen inovativnosti primijenjene tehnologije je dobar;*
 - d) *Stepen inovativnosti primijenjene tehnologije nije dobar;*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

U drugom krugu evaluacije ocjenjuju se pojedinačni aspekti kompletne projektne prijave (koja uključuje nalaze studije opravdanosti), koji su obuhvaćeni evaluacionim kriterijumima i svaki kriterijum se ocjenjuje na skali od pet brojeva, od 1 do 5. Na kraju se formira prosječna ocjena,

a od Komisije se očekuje da uz svaku ocjenu doda i komentar, koji će dati podnosiocima prijave jasnu povratnu informaciju.

Konačna ocjena za drugi krug evaluacije formira se primjenom sljedeće formule:

$$K2 = (0,2I + 0,2II + 0,2III + 0,2IV + 0,2V)$$

gdje su *I, II, III, IV* i *V* srednje ocjene Komisije (izračunavaju se kao aritmetička sredina za svaki kriterijum i kao aritmetička sredina za sve kriterijume zajedno), a *K2* je konačna ocjena drugog kruga evaluacije. Konačna ocjena za drugi krug (*K2*) evaluacije izračunava se zaokruživanjem na 2 decimale.

Da bi projektni prijedlog bio sufinansiran mora imati **konačnu ocjenu (K2) najmanje 3,50**.

Dostavljanjem evaluacije od strane Komisije i rang liste potencijalnih korisnika Programa sa prijedlogom projekata za sufinansiranje, završava se drugi krug evaluacije.

iii. Donošenje odluke o prihvatanju/odbijanju projekata za sufinansiranje

Na osnovu konačne ocjene (*K2*) svih projektnih prijedloga formira se konačna rang lista. Od strane Fonda za inovacije Crne Gore biće kontaktirani podnosioci prijave po redoslijedu sa rang liste i u skladu sa raspoloživim budžetom, nakon čega se usaglašavaju dinamički uslovi sprovođenja projekta. Pregovori se mogu odnositi na finansijski, pravni i/ili sadržajni dio projektnih prijedloga, uvažavajući stav i komentare Komisije. Podnosioci prijave su dužni da dostave sljedeću dodatnu dokumentaciju:

1. Dokumentaciju vezanu za obračun troškova plata zaposlenih:
 - 1.1. Za novozaposlene osobe dostaviti prijedlog ugovora (nepotpisan) i dokument na osnovu kog su određeni troškovi plate, ako postoji;
 - 1.2. Za postojeće zaposlene dostaviti platne liste, za period od 3 uzastopna puna mjeseca koji prethode projektnom prijedlogu.
2. Plan nabavki.
3. Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti – de minimis pomoći.

Nakon završenih pregovora dostavljaju se Odluke o prihvatanju ili odbijanju projekata za sufinansiranje.

Podnosioci prijave, za koje je donešena Odluka o sufinansiranju projekta, pristupaju potpisivanju Ugovora o grantu sa Fondom za inovacije Crne Gore, kojim se definišu međusobna prava i obaveze između Podnosioca prijave (Korisnika) i Davaoca podrške (Fond za inovacije Crne Gore).

Spisak korisnika sa kojima je potpisan Ugovor o grantu biće objavljen na internet stranici Fonda za inovacije Crne Gore u roku od 10 radnih dana nakon stupanja na snagu Ugovora. Objavljuju se najmanje sljedeći podaci:

- naziv Korisnika;
- naziv projekta;

- iznos bespovratnih sredstava dodijeljenih projektu i stopa sufinansiranja (intenzitet pomoći); i
- kratak opis projekta.

Korisnik programa će biti u obavezi da otvori poseban račun, koji će koristiti isključivo za potrebe realizacije projekta prihvaćenog za sufinansiranje po ovom programu. Korisnik će biti u obavezi da za svaki prihvatljivi i prihvaćeni trošak projekta, osim indirektnih troškova, posjeduje odgovarajuću dokumentaciju kojom se pravda taj trošak.

XVI DOKUMENTACIJA ZA PRIJAVU

1. Prijavni obrazac, koji sadrži Izjavu podnosioca o prihvatanju uslova Programa (Prilog 2), Koncept projekta;
2. Izjava o nepovratnosti PDV-a;
3. Bilanse stanja i uspjeha za prethodnu finansijsku godinu (2022. godinu) – zvanično predate Upravi prihoda i carina;
4. Uvjerenje Uprave prihoda i carina o redovnom izmirivanju poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost, ili reprogramu obaveza zaključno sa prethodnim mjesecom u odnosu na mjesec predaje prijave, odnosno u skladu sa važećim poreskim propisima;
5. Izjava o povezanim licima;
6. Izjava da u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravde ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i da se osnivač i/ili odgovorno lice u pravnom licu ne nalazi u kaznenoj evidenciji za prekršaje iz oblasti privrednog kriminala²³;

Napomena: Izjavu da Podnosilac prijave nije u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći, podnosilac prijave dostavlja ukoliko dođe u fazu pregovora, a prije potpisivanja Ugovora o grantu sa Fondom.

²³ Uvjerenje Ministarstva pravde da u kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i da se osnivač i/ili odgovorno lice u pravnom licu ne nalazi u kaznenoj evidenciji za prekršaje iz oblasti privrednog kriminala, podnosilac prijave dostavlja ukoliko dođe u fazu pregovora, a prije potpisivanja Ugovora o grantu sa Fondom.

XVII INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI

Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji podrška će biti usmjerena prema projektima sa jasno definisanim očekivanim rezultatima, u skladu sa prethodno navedenim ciljevima Programa.

Za potrebe praćenja ostvarenih efekata projekta, Podnosilac prijave je u obavezi da u Studiji opravdanosti uvrsti indikatore iz Tabela (4, 5 i 6) i navede konkretne ciljane vrijednosti indikatora koje očekuje da ostvari sprovođenjem projekta. Takođe, u Studiji je potrebno obrazložiti ciljane vrijednosti i njihove veze s planiranim projektnim aktivnostima. Ostvarenje indikatora rezultata pratiće se za vrijeme trajanja realizacije projekta, a indikatori učinka u periodu nakon realizacije.

U okviru praćenja i vrednovanja efekata projekata u dostizanju vrijednosti indikatora Programa, biće uzete u obzir sve okolnosti od uticaja na uspješnost ostvarenja projekta.

Tabela 3: Indikatori učinka

[O] Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti i/ ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija. ²⁴					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
01	Učinak	Smanjenje potrošnje energije u sektoru prerađivačke industrije	Potrošnja energije	5 godina od završetka sprovođenja projekta	Podnosioci prijava ne uključuju indikator u projektni prijedlog. Fond za inovacije Crne Gore će indikator pratiti na nivou Programa.
	Opis: Indikator mjeri efekte implementacije projekata energetske efikasnosti na potrošnju energije u sektoru prerađivačke industrije Izvor provjere: Nacionalni energetski bilans/posebna statistika za sektor prerađivačke industrije				
02	Učinak	Povećanje udjela OIE u potrošnji energije u sektoru	Proizvodnja energije/ Potrošnja energije	5 godina od završetka sprovođenja projekta	Podnosioci prijava ne uključuju indikator u

²⁴ Energetski bilans iz kojeg je moguće izdvojiti udio potrošnje energije u prerađivačkoj industriji: <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=1370&pageid=39>. Fond za inovacije Crne Gore će u saradnji sa resornim ministarstvima kontaktirati MONSTAT u dijelu koji se odnosi na detalje metodologije prikupljanja i obrade podataka koji su relevantni za ovaj program.

		prerađivačke industrije			projektni prijedlog. Fond za inovacije Crne Gore će indikator pratiti na nivou Programa.
	<p>Opis: Indikator mjeri efekte implementacije projekata obnovljivih izvora energije na potrošnju energije u sektoru prerađivačke industrije</p> <p>Izvor provjere: Nacionalni energetske bilans/posebna statistika za sektor prerađivačke industrije</p>				

Tabela 4: Indikatori rezultata (A)

[A] Specifični cilj: Unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
A1	Rezultat	Broj novih ili poboljšanih proizvodnih procesa	Proizvodni proces	Završetak sprovođenja projekta	Podnosilac prijave treba da odabere indikator i za njega postavi ciljanu vrijednost na nivou projekta.
	<p>Opis: Indikator se odnosi broj uvedenih novih ili poboljšanih poslovnih procesa kao rezultat integracije savremenih digitalnih rješenja, a koja doprinose boljem upravljanju energijom.</p> <p>Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa u periodu nakon sprovođenja</p>				

Tabela 5: Indikatori rezultata (B)

[B] Specifični cilj: Poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
B1	Rezultat	Smanjenje troškova proizvodnje	Troškovi proizvodnje	Završetak sprovođenja projekta	Podnosilac prijave treba da odabere indikator i za njega postavi ciljanu vrijednost na nivou projekta.
	<p>Opis: Indikator prati nivo troškova proizvodnje koji su u direktnoj vezi sa troškovima za energiju i druge resurse (npr. sirovina, voda i dr.).</p> <p>Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa u periodu nakon sprovođenja</p>				

Tabela 6: Indikatori rezultata (C)

[C] Specifični cilj: Jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetsom efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
C1	Rezultat	Broj osoba zaposlenih na poslovima upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije	Zaposleni u preduzećima	Završetak sprovođenja projekta	Podnosilac prijave treba da odabere indikator i za njega postavi ciljanu vrijednost na nivou projekta.
	Opis: Indikator prati broj osposobljenih zaposlenih u novim vještinama kao što su upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije i sl. Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa u periodu nakon sprovođenja				

XVIII NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJA

Fond za inovacije Crne Gore pripremaće na godišnjem nivou Izvještaj o realizaciji Programa za podsticanje inovacija u službi energetske efikasnosti u industriji, a koji će biti sastavni dio godišnjih Izvještaja o radu Fonda, koji usvaja Vlada Crne Gore.

Nakon završetka realizacije Programa, Fond za inovacije Crne Gore sprovedeće eksternu evaluaciju Programa, a finansijska sredstva za potrebe eksterne evaluacije biće obezbijeđena iz sredstava nacionalog budžeta i blagovremeno planirana Zakonom o budžetu za godinu u kojoj bude prispjela izrada iste.

Eksterna evaluacija, kao i godišnji izvještaji o sprovođenju Programa, biće dostupni i na zvaničnoj stranici Fonda za inovacije Crne Gore.

XIX OBJAŠNJENJE POJMOVA

Administrativna provjera	Postupak provjere prijave u skladu sa administrativnim kriterijumima utvrđenim ovim Programom. Administrativni kriterijumi ne podrazumijevaju provjeru sadržaj i kvaliteta samog koncepta projekta, već se u procesu provjere postupa prema zadatim, jasnim i transparentnim pravilima, jednakim za sve podnosiocima prijave, vodeći se isključivo postavljenim administrativnim zahtjevima. Samo ako su svi administrativni kriterijumi ispunjeni, projektna prijava (koncept) ide u postupak evaluacije na osnovu kriterijuma za izbor. U suprotnom se isključuje iz daljeg postupka.
Bespovratna sredstva / grant	Iznos koji Fond za inovacije Crne Gore dodijeli za određeni projekat odabranom Podnosiocu prijave (Korisniku). Bespovratna sredstva su ona sredstva koja imaju tačno određenu namjenu i moraju se utrošiti i pravdati u tačno određenom roku i ne moraju se vratiti ako su namjenski utrošena.
Korisnik	Podnosilac prijave koji zaključi Ugovor o grantu sa Fondom za inovacije Crne Gore, a nakon dobijanja Odluke o prihvatanju projekta za sufinansiranje od strane Fonda za inovacije Crne Gore.
Evaluacija prijave	Označava postupak ocjenjivanja prijave Podnosioca primljene kroz sistem Fonda za inovacije Crne Gore. Evaluacija se sprovodi u dva kruga na osnovu definisanih kriterijuma za izbor.
Javni poziv	Obavještenje potencijalnim podnosiocima prijave za uključivanje u Program. Objavljivanje Javnog poziva od strane Fonda za inovacije Crne Gore ostvaruje se objavljivanjem na internet stranici Fonda i u ostalim sredstvima javnog informisanja.
Korisnik državne pomoći	Korisnik državne pomoći/pomoći male vrijednosti je svako pravno i fizičko lice koje, obavljajući privrednu djelatnost, učestvuje u prometu roba i usluga, a prima državnu pomoć/pomoć male vrijednosti, bez obzira na njen oblik i namjenu.
Kriterijumi za izbor	Kriterijumi za izbor su kriterijumi koji se primjenjuju za ocjenjivanje kvaliteta projekta i utvrđeni su za oba kruga evaluacije ponaosob.
Mikro, malo i srednje preduzeće (MMSP)	U skladu sa definicijom u članu 2 Priloga 1. Uredbe GBER ²⁵
Odluka o prihvatanju projekta za sufinansiranje	Odluka kojom se projekat prihvata za sufinansiranje, utvrđujući obavezu sufinansiranja prihvatljivih troškova odobrenog projekta i koja predstavlja osnov za potpisivanje Ugovora o grantu.
Podnosilac prijave	Privredni subjekat koji se prijavljuje za ovaj program u skladu sa propisanim uslovima.
Početak sprovođenja Projekta	Sprovođenje projekta počinje potpisivanjem Ugovora o grantu.
Postupak dodjele bespovratnih sredstava	Sveobuhvatni postupak izbora projekata, koji će biti sufinansirani u okviru Programa
Prijavna dokumentacija	Paket neophodne dokumentacije i podataka koje dostavlja Podnosilac prijave

²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0651>

Program	Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji
Projekat	Skup aktivnosti ograničenih vremenom i mjestom i usmjerenih ka postizanju određenog cilja za koji se traži finansijska podrška, a koji doprinosi postizanju indikatora navedenih u Programu.
Budžet projekta	Budžet projekta je sastavni dio kompletne prijave projekta i sadrži pregled planiranih prihvatljivih troškova, sa jasno definisanim iznosima po kategoriji prihvatljivog troška, i utvrđenim iznosima sufinansiranja Fonda za inovacije Crne Gore i Korisnika, a koji će u slučaju prihvatanja projekta za sufinansiranje biti sastavni dio Ugovora o grantu.
Strategija pametne specijalizacije (S3) 2019-2024	Nacionalni strateški dokument kojim se utvrđuju prioriteti razvoja, a čiji je cilj izgradnja konkurentne prednosti kroz povezivanje sopstvenih snaga u istraživanju i inovacijama s potrebama privrede, odgovarajući na koherentan način na rastuće mogućnosti i razvoj tržišta. Izrađen je, kroz partnerski pristup od dna prema vrhu, okupljajući lokalne vlasti, akademsku zajednicu, poslovnu sferu i civilno, kvantitativnom i kvalitativnom analizom odnosno mapiranjem ekonomskog, inovativnog i naučnog potencijala u Crnoj Gori sa ciljem koncentrisanja i povezivanja istraživačko-inovacionih resursa s ograničenim brojem determinisanih prioriteta privrednih oblasti.
Industrijska politika Crne Gore 2019-2023	Nacionalni strateški dokument koji predstavlja strateški razvojni okvir crnogorske ekonomije čiji je cilj unapređenje okvira za efikasniji industrijski razvoj, povećanje investicija za modernizaciju industrije, podsticanje inovacija, transfera tehnologije i razvoja preduzetništva, kao i unapređivanje pristupa tržištu. Industrijski razvoj je orijentisan ka izazovima industrijske tranzicije i pametnoj specijalizaciji koji će povećati konkurentnost crnogorske ekonomije kroz ulaganja u inovativne projekte u prioritetnim sektorima, podstaći održivu industrijsku modernizaciju, razvoj zelene ekonomije kroz efikasnu upotrebu resursa i održivost, sa posebnim naglaskom na energetske efikasnosti industrije i prelazak na nisko-karbonsku ekonomiju.
Energetska politika Crne Gore do 2030. godine	Nacionalni strateški dokument koji definiše prioritete energetske politike koji se odnose na sigurnost snabdijevanja energijom, razvoj konkurentnog tržišta energije i održiv energetski razvoj. Obezbjedenje održivog razvoja energetike temelji se na ubrzanom ali racionalnom korišćenju vlastitih energetske resursa uz uvažavanje principa zaštite životne sredine, povećanje energetske efikasnosti (EE) i veće korišćenje obnovljivih izvora energije (OIE), kao i potreba za socio-ekonomskim razvojem Crne Gore.
Troškovi	Troškovi predstavljaju, u novcu izražene količine resursa, upotrijebljene u svrhu ostvarenja jednog ili više ciljeva projekta.
Ugovor o grantu	Ugovor zaključen između Fonda za inovacije Crne Gore i Korisnika kojim se utvrđuje maksimalni iznos bespovratnih sredstava dodijeljen za sprovođenje određenog projekta, prava i obaveze ugovornih strana, kao i drugi finansijski uslovi za sprovođenje projekta.
Upravljanje energijom	Upravljanje energijom obuhvata sistemsko praćenje i analiziranje potrošnje energije, planiranje i sprovođenje mjera energetske efikasnosti i praćenje postignutih efekata.

XX PRILOZI

PRILOG 1: PRAVILA ZA DODJELU POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (*DE MINIMIS*)

Izuzete djelatnosti i proizvodi

Pomoć male vrijednosti iz ovog Programa ne može da se dodijeli:

- a) za djelatnosti usmjerene izvozu u treće zemlje ili države članice Evropske unije, odnosno pomoći koje su direktno povezane sa izvezenim količinama, sa uspostavljanjem i funkcionisanjem distributivne mreže ili sa drugim tekućim troškovima povezanim sa izvoznom djelatnošću²⁶;
- b) ako je pomoć uslovljena upotrebom domaćih proizvoda umjesto uvezenih.

U slučaju spajanja i preuzimanja preduzeća, u skladu sa članom 3 stavom 8 *de minimis* Uredbe, prilikom utvrđivanja da li se poštuje odgovarajuća najviša primjenjiva gornja granica pomoći male vrijednosti sa bilo kojom novom pomoći male vrijednosti dodijeljenom novom privrednom društvu ili privrednom društvu koje preuzima drugo privredno društvo, u obzir se uzimaju sve ranije dodijeljene pomoći male vrijednosti dodijeljene bilo kojem od privrednih društava uključenih u postupak spajanja. Pomoći male vrijednosti koje su zakonito dodijeljene prije spajanja ili preuzimanja i dalje su u skladu sa zakonom.

Ako se jedno privredno društvo podijeli na dva ili više posebnih privrednih, *de minimis* pomoć dodijeljena prije te podjele, dodjeljuje se privrednom društvu koje je od nje ostvario korist, što je načelno privredno društvo koje je preuzelo djelatnosti za koje je korišćena pomoć male vrijednosti. Ako takva raspodjela nije moguća, pomoć male vrijednosti dodjeljuje se srazmjerno, na osnovu knjigovodstvene vrijednosti vlasničkog kapitala novih privrednih društava na datum stupanja na snagu podjele.

Ako privredno društvo obavlja drumski prevoz tereta za zakup ili naknadu, kao i druge djelatnosti na koje se primjenjuje gornja granica od 200.000 €, ta će se granica primjenjivati i na to privredno društvo, uz uslov da se osigura, na odgovarajući način, kao što je razdvajanje djelatnosti ili knjigovodstveno razdvajanje troškova, da pomoć djelatnosti drumskog prevoza robe/tereta neće premašiti 100.000 € i da se pomoć male vrijednosti ne koristi za kupovinu vozila za drumski prevoz tereta.

Kumulacija državne pomoći

Pomoć male vrijednosti koja se dodjeljuje u okviru ovog Programa može se kumulirati sa *de minimis* pomoći dodijeljenom za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa do gornje granice utvrđene u Uredbi Komisije (EU) br. 360/2012. godine o primjeni člana 107. i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoći koje se dodjeljuju privrednim društvima koji pružaju usluge od opšteg ekonomskog interesa²⁷.

²⁶ Pomoć male vrijednosti za troškove učešća na sajmovima, odnosno za troškove studija ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u drugim državama ne predstavljaju pomoć za izvoz.

²⁷ SL L 114, 26.4.2012., str. 8.

Pomoć male vrijednosti koja se dodjeljuje u okviru ovog Programa ne može se kumulirati sa državnom pomoći za iste opravdane troškove ili sa državnom pomoći za istu mjeru rizičnog finansiranja ako bi takva kumulacija prelazila najviši primjenjivi intenzitet ili iznos pomoći koji je u konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja utvrđen uredbom o grupnom izuzeću, odnosno odlukom Agencije za zaštitu konkurencije. Pomoć male vrijednosti koja nije dodijeljena za određene opravdane troškove ili se njima ne može pripisati, može se kumulirati sa drugom državnom pomoći u skladu sa uredbom o grupnom izuzeću ili odlukom Agencije za zaštitu konkurencije.

Kontrola i monitoring pomoći male vrijednosti

Fond za inovacije Crne Gore kao davalac pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoć) za aktivnosti predviđene ovim Programom prije dodjele te pomoći pisanim putem obavještava podnosioca prijave o predviđenom iznosu pomoći male vrijednosti izraženom u obliku bruto novčane vrijednosti (ekvivalenta subvencije), kao i o tome da je korisnik pomoći male vrijednosti, pozivajući se na *de minimis* Uredbu te navodeći njen naziv i podatke o njenoj objavi.

Fond za inovacije Crne Gore dodjeljuje pomoć male vrijednosti iz ovog Programa tek nakon što od podnosioca prijave dobije izjavu, u pisanom ili elektronskom obliku, o svim *de minimis* pomoćima koje je primio u Crnoj Gori od bilo kojeg nadležnog organa u prethodne dvije i u tekućoj fiskalnoj godini (Obrazac Izjave o dodijeljenim *de minimis* pomoćima dat je u Prilogu 4).

Fond za inovacije Crne Gore dodjeljuje novu *de minimis* pomoć u skladu sa *de minimis* Uredbom tek kada utvrdi da to neće povisiti ukupan iznos pomoći male vrijednosti koju je Podnosilac prijave primio do nivoa koji prelazi odgovarajuću gornju granicu iz člana 3 stava 2 *de minimis* Uredbe i da su ispunjeni svi uslovi predviđeni ovim Programom i *de minimis* Uredbom za dodjelu te pomoći.

Fond za inovacije Crne Gore vodi evidenciju, odnosno prikuplja i evidentira sve informacije u vezi sa dodjelom pomoći male vrijednosti u okviru ovog Programa i ispunjenosti svih uslova iz *de minimis* Uredbe. Evidencija o dodijeljenoj *de minimis* pomoći u okviru ovog Programa čuva se 10 fiskalnih godina od datuma kada je dodijeljena posljednja pojedinačna pomoć iz ovog Programa.

Fond za inovacije Crne Gore će na pisani zahtjev u roku od 20 radnih dana ili u dužem roku koji je naveden u tom zahtjevu, dostaviti Agenciji za zaštitu konkurencije sve informacije koje ova Agencija smatra potrebnim da bi ocijenila da li su ispunjeni uslovi iz *de minimis* Uredbe, a posebno o ukupnom iznosu pomoći male vrijednosti koju je bilo koje privredno društvo primilo na osnovu te Uredbe ili drugih uređaba o *de minimis* pomoći.

PRILOG 2: SADRŽAJ PRIJAVNOG OBRASCA

Prijavni obrazac sadrži:

1. **Podatke o podnosiocu prijave** (naziv privrednog društva, sjedište, djelatnost, odgovorno lice u privrednom društvu, e-mail adresa, kontakt telefon),
2. **Koncept projekta** koji jasno definiše aktivnosti za čiju realizaciju se traži podrška u okviru Programa. Opisane aktivnosti i prateći troškovi moraju biti usklađeni sa propisanim uslovima iz poglavlja IX, X, XI i XIII Programa. U ovom dijelu Podnosilac prijave se izjašnjava o dodijeljenoj pomoći male vrijednosti (de minimis pomoć) u posljednje tri fiskalne godine (tekuća i prethodne dvije), a na dan podnošenja koncepta projekta.
3. **Izjavu da podnosilac prijave prihvata uslove** predviđene Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, navedene u nastavku:
 - da ima ozbiljnu namjeru za sprovođenje projekta opisanog u Prijavi u okviru Programa;
 - da pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću izjavljuje da su svi podaci i informacije koji su navedeni u Prijavi istiniti i potpuni;
 - da privredno društvo nije u postupku stečaja ili likvidacije;
 - da je spreman da na poziv i zahtjev Fonda za inovacije Crne Gore pruži sve potrebne dopunske informacije i dokumenta neophodne za vrednovanje i dalji razvoj projekta;
 - da za iste prihvatljive/opravnane troškove projekta privredno društvo nije dobilo/ili nije u postupku ugovaranja sufinansiranja iz drugih izvora državnog i/ili lokalnog budžeta ili međunarodnih izvora finansiranja;
 - da je saglasan da se podaci navedeni u Prijavi mogu unijeti u odgovarajuće baze podataka i koristiti kao statistički podaci;
 - da će poštovati integritet Komisije zadužene za evaluaciju i da neće pokušati uticati na bilo koju osobu koja učestvuje u postupku ocjene projekta;
 - da je spreman da u slučaju odobravanja projekta potpiše Ugovor o grantu predviđen Programom;
 - da će dodijeljena sredstva koristiti samo za prihvatljive aktivnosti i troškove i da će u svakom trenutku sarađivati sa Fondom za inovacije Crne Gore i drugim učesnicima u realizaciji Programa u svrhu uspješnog sprovođenja i završetka projekta;
 - da će u skladu sa dinamikom realizacije projekta obezbijediti sredstva za sufinansiranje;
 - da će, u slučaju odobravanja projekta za sufinansiranje, dostaviti popunjen Obrazac o primljenoj državnoj pomoći male vrijednosti (de minimis državna pomoć) u prethodne tri fiskalne godine (predmetna fiskalna godina i prethodne dvije fiskalne godine).

PRILOG 3: IZJAVA O POVEZANIM LICIMA

_____ pod punom materijalnom i krivičnom
(ime i prezime ovlašćenog lica)

odgovornošću, izjavljujem da _____ .
(privredno društvo)

a) ima povezane interese sa sljedećim pravnim licima

Povezano lice	PIB	Vrsta interesne povezanosti

b) nemam povezane interese sa drugim pravnim licima,
gdje se povezana lica u skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", broj 065/20, 146/21 član 32) definišu na sljedeći način:

- (1) Povezanim licem, u smislu ovog zakona, u odnosu na određeno fizičko lice smatra se:
 - 1) njegov srodnik u pravoj liniji, srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva, bračni i vanbračni supružnik ovih lica;
 - 2) njegov bračni ili vanbračni supružnik i njihovi srodnici zaključno sa prvim stepenom srodstva;
 - 3) njegov usvojilac ili usvojenik, kao i potomci usvojenika;
 - 4) druga lica koja sa tim licem žive u zajedničkom domaćinstvu.
- (2) Povezanim licem, u smislu ovog zakona, u odnosu na određeno pravno lice smatra se:
 - 1) pravno lice u kojem to pravno lice posjeduje značajno učešće u osnovnom kapitalu;
 - 2) pravno lice (zavisno društvo) u kojem je to pravno lice kontrolni član (matično društvo);
 - 3) pravno lice koje je zajedno sa tim pravnim licem pod kontrolom trećeg lica;
 - 4) lice koje u tom pravnom licu posjeduje značajno učešće u osnovnom kapitalu;
 - 5) lice koje je kontrolni član tog pravnog lica;
 - 6) lice koje je njegov izvršni direktor, član odbora direktora, član upravnog odbora ili član nadzornog odbora.
- (3) Značajno učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim djeluju zajedno, posjeduje više od 20% prava glasa u društvu.
- (4) Većinsko učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim djeluju zajedno, posjeduje više od 50% prava glasa u društvu.
- (5) Kontrola u smislu stava 2 ovog člana podrazumijeva pravo ili mogućnost jednog lica da samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajednički djeluju vrši odlučujući uticaj na poslovanje drugog lica putem učešća u osnovnom kapitalu, ugovora ili prava na imenovanje većine članova odbora direktora, odnosno većine članova nadzornog odbora.
- (6) Smatra se da je određeno lice kontrolni član društva uvijek kada to lice samostalno ili sa povezanim licima posjeduje većinsko učešće u osnovnom kapitalu društva.
- (7) Zajedničko djelovanje postoji kada dva ili više lica, na osnovu sporazuma, koriste glasačka prava u određenom pravnom licu ili preduzimaju druge radnje u cilju vršenja zajedničkog uticaja na upravljanje ili poslovanje tog lica.

U _____	M.P.	Potpis ovlašćenog lica
Datum: _____		_____

PRILOG 4: OBRAZAC IZJAVE ZA POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (DE MINIMIS POMOĆI)

1. Informacije o privrednom društvu	
Naziv privrednog društva	
Registarski broj	
Broj telefona	
Broj faksa	
E-mail adresa	
<i>(markirati)</i>	☐ Spojeno u zadnje tri fiskalne godine ☐ Razdvojeno u zadnje tri fiskalne godine ☐ Kupljeno (stečeno) u zadnje tri fiskalne godine
Datum kada je privredno društvo spojeno, razdvojeno ili stečeno (kupljeno) (ukoliko je relevantno)	_____ _____ _____ (dan) (mjesec) (godina)

2. Informacije o pomoćima male vrijednosti (<i>de minimis</i> pomoćima) primljenim u prethodne tri fiskalne godine (trenutna fiskalna godina i dvije prethodne)					
Datum, mjesec, godina kada je donešena odluka o dodjeli pomoći male vrijednosti (<i>de minimis pomoći</i>) od strane davaoca	Naziv spojenog, razdvojenog ili kupljenog (stečenog) privrednog društva (ukoliko je relevantno)*	Davalac državne pomoći	Oblik državne pomoći (grant, subvencija, kredit, garancija, itd.)	Iznos državne pomoći (<i>u eurima</i>)**	Ekvivalent subvencije državne pomoći (<i>u eurima</i>)

3. Informacije o drugim dobijenim državnim pomoćima za iste opravdane troškove u okviru šema državne pomoći ili individualnih pomoći

Datum, mjesec, godina kada je donešena odluka o dodjeli pomoći male vrijednosti (<i>de minimis pomoći</i>) od strane davaoca	Davalac državne pomoći	Pravni osnov za šemu/individualnu državnu pomoć	Oblik državne pomoći (grant, subvencija, kredit, garancija, itd.)	Ukupan iznos za iste opravdane troškove (<i>u eurima</i>)	Iznos državne pomoći u odnosu na iste opravdane troškove (<i>u eurima</i>)	Ekvivalent subvencije državne pomoći (<i>u eurima</i>)	Intenzitet državne pomoći (%)

4. Ovim izjavljujem da moje privredno društvo čini jedno privredno društvo sa sljedećim privrednim društvima

	Naziv privrednog društva	Registarski broj
1		
2		
3		

5. Potvrda

Potpisujući navedeno, potvrđujem

- podaci u tačkama 2 i 3 su podaci na nivou jedinstvenog privrednog društva
- gore navedene informacije su kompletne i tačne

Odgovorno lice

(Ime, Prezime)

(potpis)

(pozicija)

(datum)

* Kolona se neće popunjavati ukoliko je Obrazac izjave dostavljen od strane privrednog društva koje nije spojeno, razdvojeno, kupljeno (stečeno).

** Ukoliko je privredno društvo razdvojeno i nije moguće definisati iznos pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) koja će se dodijeliti svakom novoosnovanom privrednom društvu, iznos pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) će biti raspoređen proporcionalno na osnovu knjigovodstvene vrijednosti kapitala novog privrednog društva na dan stupanja na snagu podjele.

Podgorica: _____ 2023. godine

PREDLOG

**SPORAZUM O MEĐURESORNOJ SARADNJI
U IMPLEMENTACIJI
" PROGRAMA ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI
U INDUSTRIJI "**

Strane potpisnice:

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA I TURIZMA, sa sjedištem u Podgorici, Rimski trg 46, PIB 11068715, koje zastupa ministar Goran Đurović,

MINISTARSTVO NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA, sa sjedištem u Podgorici, Rimski trg bb, PIB 11081428, koje zastupa ministarka prof. dr Biljana Šćepanović,

MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA, sa sjedištem u Podgorici, Rimski trg 46, PIB 02156369, koga zastupa ministar mr Ervin Ibrahimović

(u daljem tekstu: **nadležna ministarstva**), i

DOO FOND ZA INOVACIJE CRNE GORE sa sjedištem u Podgorici, Bulevar Mihaila Lalića 15, Podgorica, PIB 03382052, koji zastupa izvršna direktorica dr Bojana Femić Radosavović (u daljem tekstu: **Fond**)

saglasile su se dana _____ 2023. godine, u Podgorici, da zakluče Sporazum o međuresornoj saradnji (u daljem tekstu: Sporazum) u implementaciji Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji (u daljem tekstu: Program), kako slijedi:

Predmet saradnje

Član 1

Predmet Sporazuma je implementacija Programa u cilju uspostavljanja neophodne sinergije industrijske politike, politike inovacija i energetske politike sa prioritetima pametne specijalizacije, a na osnovu Zaključka Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju br. 01-082/22-528/1 od 28. jula 2022. godine i Zaključka Vlade Crne Gore br. _____ od _____.

Svrha saradnje

Član 2

Svrha Sporazuma je uspostavljanje saradnje i definisanje obaveza u toku trajanja implementacije Programa, u cilju podsticanja razvoja, inovativnosti i energetske efikasnosti krajnjih korisnika tj. mikro, malih i srednjih preduzeća u oblasti prerađivačke industrije.

Implementacija Programa, kao instrumenta bespovratne finansijske podrške („de minimis“ državna pomoć male vrijednosti) za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija u sektoru industrije će omogućiti poboljšanje energetske efikasnosti, bolje upravljanje energijom, povećanje upotrebe dostupnih obnovljivih izvora energije od strane preduzeća i jačanje kapaciteta zaposlenih u preduzećima.

Implementaciono tijelo

Član 3

U smislu ovog Sporazuma, za realizaciju Programa biće zadužen Fond za inovacije Crne Gore, koji se definiše kao implementaciono tijelo - transparentni posrednik za krajnje korisnike Programa i institucija nadležna za sprovođenje programa i projekata, relevantnih za politike pametne specijalizacije, inovacija i promociju, razvoj i privlačenje investicija u inovacionoj privredi.

Obaveze nadležnih ministarstava

Član 4

U odnosu na Program, obaveze nadležnih ministarstava su sljedeće:

- Sprovođenje procedure predlaganja Programa za usvajanje na Vladi Crne Gore;
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma obezbjeđuje finansijska sredstva za implementaciju Programa u skladu sa Zakonom o Budžetu za 2023. godinu;
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, posebnim Rješenjem, vrši uplatu finansijskih sredstava za implementaciju Programa u 2023. godini, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, a na pisani zahtjev Fonda;
- Obezbeđivanje Fondu za inovacije neophodne operativne i tehničke podrške implementaciji Programa i iz drugih izvora; i
- Kontinuirano praćenje sprovođenja Programa i saradnja sa Fondom kako bi se omogućilo uspješno sprovođenje ovog Sporazuma.

Obaveze Fonda za inovacije

Član 5

U odnosu na Program, obaveze Fonda za inovacije su sljedeće:

- Prijavljivanje Programa, kao državne pomoći i obezbjeđivanje potrebnih mišljenja i saglasnosti na usklađenost sa zakonodavnim okvirom koji uređuje oblast državne pomoći;
- Dostavljanje Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma pisanog zahtjeva za uplatu finansijskih sredstava za implementaciju Programa, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore;
- Obezbeđivanje uslova za sprovođenje procedure prijave i postupka dodjele bespovratnih sredstava;
- Raspisivanje Javnog poziva za učešće privrednih subjekata, informisanje zainteresovanih korisnika, prijem prijava i vršenje provjere u odnosu na administrativne kriterijume, utvrđene Programom;
- Formiranje Komisije za evaluaciju projektnih prijava i sprovođenje svih definisanih procedura u postupku dodjele bespovratnih sredstava u skladu sa Programom i poslovnom politikom Fonda za inovacije;
- Prikupljanje i evidentiranje svih informacija u vezi sa dodjelom pomoći male vrijednosti u odgovarajućem registru državne pomoći, nakon sprovedenog postupka dodjele sredstava;
- Organizovanje provjere statusa implementacije na odobrenim projektima u okviru Programa;
- Pripremanje godišnjeg Izvještaja o realizaciji i kontinuirano obavještanje nadležnih ministarstava;
- Sprovođenje eksterne evaluacije Programa, nakon završetka realizacije Programa, na način predviđen Programom i poslovnom politikom Fonda za inovacije; i
- Saradnja sa nadležnim ministarstvima, kako bi se omogućilo uspješno sprovođenje ovog Sporazuma.

Član 6

Uslovi i podrška za implementaciju Programa

Nadležna ministarstva i Fond će obezbijediti sve potrebne uslove da osiguraju uspjeh svih aktivnosti, koje se tiču saradnje na implementaciji Programa.

Strane potpisnice će u saradnji sa drugim akterima, koji pružaju tehničku podršku kroz promotivne aktivnosti informisati javnost o Programu i procedurama implementacije.

Član 7

Rješavanje sporova

Eventualne sporne odnose, nastale tumačenjem ili primjenom Sporazuma strane potpisnice će prvenstveno rješavati pregovorima i konsultacijama, u duhu dobrog partnerstva i uzajamnog poštovanja. U slučaju da to nije moguće, ugovara se nadležnost stvarno i mjesno nadležnog suda u Podgorici.

Član 8

Primjerci Sporazuma i stupanje na snagu

Ovaj Sporazum je sačinjen u osam originalnih primjeraka istovjetnog teksta, od kojih po dva zadržava svaka potpisnica Sporazuma i isti stupa na snagu danom potpisivanja.

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA I TURIZMA

Ministar
Goran Đurović

MINISTARSTVO NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA

Ministarka
Prof. dr Biljana Šćepanović

MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA

Ministar
mr Ervin Ibrahimović

DOO FOND ZA INOVACIJE CRNE GORE

Izvršna direktorica
dr Bojana Femić Radosavović
